

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υφάνεται θύμα
δαίμωνος, δά φοβάται την
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
λους της κορώνης.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΜΟΝΗ, ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΤΟΥ ΦΛΕΒΕΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΝΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 331

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὰ ἔργα τῆς φαντασίας—Τὸ
βυσσινὶ τριαντάφυλλο.
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ. Ἡ κοιλία τὰ κροτάρια μου
(νέχεται).
ΝΑΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ. Ἐγώ: καὶ ἀγάπη.
ΠΑΡΟΔΙΤΗΣ. Τίγνη καὶ ἡθικὴ.
Ε. ΚΑΒΜΑΝ. Τὰ ποιήματα τοῦ Σλίπτη.
Μ. ΠΕΤΡΙΑΝΟΣ. Ἀπὸ τῆς Ζωῆς—Ὁ ἄνθρωπος.
ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Νέα βιβλία (Ν. Πολίτου: Ἑλλ. βι-
βλιογραφία. Δ. Βικέλα: Ἡ ζωὴ μου).
ΛΙΓΕΙΑ. Μαργαριτάρια.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γ. Ἀβέζος. Ἀνάνος Παλαμῆς.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Ὁ συνεργάτης μας Κώστας Παροδίτης, ὁ
συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἀπὸ τῆς Ζωῆς τοῦ
Δελινοῦ», τιμωρήθηκε τὶς προάλλες, καθὼς
εἶδαμε στὶς ἐφημερίδες, μ' ἓνα βαρύντατο πρόσ-
τιμο, γιὰ τὸ βιβλίον τὸν αὐτὸ, ρεαλιστικὰ
γραμμένο, μποροῦσε νὰ σκανταλίση τὸν ἕναν
ἢ τὸν ἄλλον ἀμαθῆ σὲ βάρος τοῦ συγγραφέα
ποῦ εἶναι καὶ δάσκαλος.

Τὶ νὰ πῆ τώρα κανεὶς μπροστὰ σὲ τέτοια
ἀπόφαση; Νὰ κλάψη ἢ νὰ γελάσῃ; Εἶχαμε
τὴν ἐπιθυμία νὰ ρωτήσουμε ἀπὸ πότε τὰ φι-
λολογικὰ ἔργα ἀρχίζουσαν νὰ τὰ κρίνουμε μὲ
τὸν πῆχυν τῆς ἡθικῆς. Τώρα τελευταία στὸ
Παρίσι ὁ Ἀνατόλ Φρανς, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς,
παρακαλοῦμε, μὲ ἀξίωμα ὑποθέτουμε ὅχι λι-
γώτερο σεμνὸ ἀπὸ τὸ δασκαλικὸ, ἐβγαλε ὀκτώ
δηγήματα ποῦ εἶναι νὰ κοκκινίσῃ κανεὶς ἅμα
τὰ διαβάσῃ. Ποιὸς τοῦ ζήτησε λόγο ἢ ποιὸς
σκέφτηκε νὰ...τονὲ τιμωρήσῃ; Ἄν εἶτανε νὰ
κρίνονταν τὰ φιλολογικὰ ἔργα μὲ τὸν πῆχυν
τῆς ἡθικῆς, οἱ καλύτεροι συγγραφῆδες εἴρανε
νὰ σηχοῦνε στὴ φωτιὰ ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ ὡς
τὸ Βοκάκιο. Μόον ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα μπορεῖ
νὰ ὑποστηρίξῃ σοβαρὰ πὼς ἅμα κανεὶς γίνῃ
ὑπάλληλος τοῦ κράτους παῦει πῶς νὰ εἶναι ἄν-
θρωπος καὶ μεταβάλλεται σὲ μηχανὴ ἢ ὄργανο
ποῦ τὸ κορντίζει τὸ κέφι τοῦ κ. Μι-
σισιώτη. Κι διὸς σ' ἓνα ἕμμορφο χρονογρά-
φημα διαβάσαμε τὶς προάλλες πὼς κάποιος εἶδε
στὴν Κέρκυρα ἕναν Ἑγγλέζο παπᾶ νὰ παί-
ζῃ...λόβον τένις μὲ Ἑγγλέζους ἀξιωματικούς
σὲ μιὰ δημόσια πλατεία.

Θέλοντε τώρα μερικοὶ νὰ εἰποῦνε πὼς ἡ
δική μας κοινωνία εἶναι ἀκόμα ἀμόρφωτη καὶ
δὲν μπορεῖ νὰ κρίνῃ. Μὰ ἂν εἶναι ἔτσι, χρὸς
τῆς κοινωνίας νάνεβῃ ἀπὸ καὶ ποῦ βρισκεται σὲ
ἀψηλότερα ἐπίπεδα καὶ ὄχι νὰ κατεβῶνε οἱ συ-
γγραφῆδες στὸ δικὸ της ταπεινὸ ἐπίπεδο. Νὰ

κρίνῃ ἐπὶ τέλους ὁ ὄχλος μὲ περιορισμένη ἀν-
τίληψη, τὸ νοιώθουμε. Μὰ νὰ συμμερίζεται
κ' ἡ Πολιτεία τὶς τέτοιες ἰδέες τοῦ ὄχλου,
εἶναι ἀλήθεια ἀπελπιστικὸ καὶ ἀπογοητευτικὸ γιὰ
κάθε τίμιον κ' ἱκανὸ ὑπάλληλον.

Κι ὁ Τύπος μας; θὰ ρωτήσετε. Ἀὐτὸ βαρεῖ-
στε. Ἄν εἶτανε γιὰ καμιά δούλα, ναί, νὰ γρά-
ψουμε πέντε στήλες. Γιὰ τέτοια ζητήματα, ποῦ
τόπος! Μερικὲς ἐφημερίδες σπατάλουν καθολο-
κληρία, ἄλλες βοήθαινε τὴν εὐκαιρία νὰ χύ-
σουν τὸ φαρμάκι τους κατὰ τῆς δημοτικῆς
καὶ νὰ χειροκροτήσουν μιὰ τέτοια ἀπόφαση.
Ἀντίληψη γενικὴ καμιά. Τὸν τύπον μας ὡς
τόσο δὲν περιμένουμε τώρα νὰ τονὲ μάθουμε.
Μὰ οἱ νέοι μας ἐπιστήμονες, οἱ νέοι μας νο-
μικοὶ ποῦ μορφωθήκανε στὴ Γερμανία καὶ ξέ-
ροννε πὼς ἐκεῖ ζεματᾶνε κάθε μέρα καὶ αὐτὸν
τὸν τρομερὸ τὸν Κάιζερ; Πὼς δὲ βρέθηκε
ἓνας νὰ διαμαρτυρηθῇ γιὰ τὸ στραγγάλισμα
αὐτοῦ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνείδησης, ποῦ εἶναι
ὅτι πολυτιμότερο μπορεῖ νὰ ἔχῃ σήμερον ἓνας
ἄνθρωπος; Ἀν πρόκειται ἐδῶ πῶς γιὰ μαλλια-
ροὺς καὶ καθαριστάδες. Πρόκειται γιὰ τὰ
πρῶτα ἀνθρώπινα δικαιώματα ποῦ εἶναι σεβα-
στὰ παντοῦ, ἀκόμα καὶ στὴν Τουρκία.

Ὡς τόσο πρέπει νὰ εἴμαστε φχαριστημένοι
ποῦ ὁ Παροδίτης τιμωρήθηκε μόνο μὲ πρόσ-
τιμο. Μποροῦσε καὶ νὰ σουβλισηθῇ καὶ νὰ κρε-
μασθῇ ἀφοῦ εἶχε τὸ κουράγιο νὰ βγῇ δημο-
τικιστὴς, γιὰ τὴν φαίνεται πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλη-
θινὴ ἀφορμὴ τῆς τιμωρίας καὶ τῆς ἄγριας
καταδίωξης ποῦ τοῦ γίνεται, ἐνῶ ἀναγνωρίζε-
ται πὼς εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ὑπάλ-
ληλους. Μὲ τὰ σημερινὰ πολιτικὰ χάλια μάλι-
στα εἶναι περίεργον πὼς τὴν γλύτωσε τόσο
φτηνά. Καὶ τώρα ποῦ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα;
Νάλλεξουνε πεποϊθήσες, δὲ φαίνεται διόλου
πυθαρό. Ἀν ξέροντε μόνο οἱ ξένοι τί ἰδέα θὰ
σχηματίσουνε γιὰ τὸ βαθμὸ τοῦ πολιτισμοῦ
μᾶς χώρας ποῦ τῆς λείπει τὸ κυριώτερον, ὁ σε-
βασμὸς στὶς ἰδέες τοῦ ἄλλου.

ΠΑΡΟΔΙΤΗΣ

ΜΙΑ ΜΗΜΑ

Πέρα στὴ μνημὴ μιὰ βραδιά τῆς μέλλουσα:—Ἐστ' ὄρατα
Καὶ οἴρνευς σ' ὅλες τίς καρδίαις τὰ ἐρωτικὰ τὰ φύτρα,
Σὺν τῇ Λαχτάρα Ἰωντανῇ κ' αἰθέρια ὡς μὴν Ἰδέα,
Παιδοῦλα κοσμοπλάστρα ἐσὺ, παιδοῦλα καταλύτρα!

Περνεὶ καὶ χύνεται παντοῦ τῆς μουσικῆς ἡ βροχὴ
Κι ὅλοι οἱ λεβέντηδες κυτοῦν περίσσια ἐρωτικὸν ἔρως,

Μὰ δίχως ἢ ονειροπλαστὴ ματιὰ σου νάνικροσθῇ
Ἀτάραχη περνεὶ, ποσὴ καὶ ἀμίλητη καὶ ξένη...

Πότε θὰ οὐχθῆς τοῦ καημοῦ νὰ μάωρε τᾶνθια, κόρη;—
Καὶ μάποκρέθη γέροντας (ἀκόμη τὸ θυμάμαι)
Τὴν ξανθὴ κόρη καὶ μακριὰ θεωρῶντας πρὸς τὰ δεξιά
Τ' ἄστρο ποῦ ὑφάνονταν σὲ φῶς αἰμάτινον:—Φοβῶμαι...

Γενεῖν, 1909.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ἜΡΓΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΤΟ ΒΥΣΣΙΝΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Σ' ἓνα σπίτι, μέσα σὲ κύκλον μουσικῶν ἀνδρῶν
ποιητῶν καὶ πεζογράφων, καὶ ἀπὸ τὰ δύο φύλα, ὁ
κ. Π. Ροδοκανάκης, μᾶς διαβάσε τὸ «Βυσσινὶ
Τριαντάφυλλον». Ἡ ἐντύπωση ποῦ μᾶς ἔφησε τὸ
νέον ἔργον τοῦ εἶναι πῶς πολὺ μουσικὴ παρὰ πλαστι-
κὴ, ὥστε νὰ μποροῦμε τώρα καθαρὰ νὰ τὴν προσ-
διορίσουμε. Πρῶτα, γιὰτ' ἓνα ἔργον ὅσο καλλιτεχνι-
κότερον εἶναι, δηλαδή, τὶς ἐνεργήτα ἐνὶ φορῆς στίς
ἐκατό, συνθετικότερον καὶ πολυπλοκότερον, τόσο
δυσκολώτερα νοιώθεται ἀπὸ ἓνα ἄκουσμα: γιὰ νὰ
κρίνης, πρέπει νὰ μελετήσῃς, δηλαδή νὰ διαβάσῃς·
μιὰ δουλειὰ—μικρὴ μεγάλη—μὲ ἀνέση, στὴν ἡτυ-
χία καὶ στὴ μοναξιά. Ὑστερον, γιὰτ' ὁ χαρακτή-
ρας τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ροδοκανάκη μᾶς παρου-
σιάζεται μέσα σ' ἓνα θαμποχαρμακ, ποῦ εἶναι μαζὶ
σὰ μυστήριον καὶ σὰν κοροϊδία, καὶ κάνει ὥστ' ἐκεῖ
ποῦ νιμίζουμε πὼς πιάνουμε στὰ χέρια μᾶς ἄνθρω-
πους, νὰ μᾶς γλιστράνε ἀπὸ τὰ χέρια μᾶς σὰν ονει-
ροφαντάσματα.

Καὶ λοιπὸν ἡ ἀπλή μου καὶ κάπως πρόχειρη
καὶ ὄχι τελειωτικὴ ἐντύπωση:

«Δυὸ πράγματα ὄρατα ἔχει ὁ κόσμος τὸν ἐρωτὸν
καὶ τὸ θάνατον», λέει στὴν «Κονσάλθο» τοῦ ὁ Λεο-
πάρδης. Τὰ διδύμα ἔστ' ἔτσι, μέσα στὴν ἱστορία
δύο νέων ἀνθρώπων ποῦ ἀγαπήθηκαν καὶ ποῦ πε-
θαίνονεν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τους· παλιὲς ἱστορίες,
πάντα νέες· ὁ κ. Ροδοκανάκης θέλησε ὄχι τόσο νὰ
ζωγραφίσῃ, ὅσο νὰ τραγουδήσῃ: ὄχι τόσο νὰ τρα-
γουδήσῃ, ὅσο νὰ συμβολίσῃ. Γιὰ σὲ βυσσινὶ τοῦτο
τριαντάφυλλον, ποῦ δὲν τὸ χεῖρεψε σὲ κανένα περι-
βολάκι ὁ θροσφὸς κέρκι καὶ τῆς μέρας τὸ φῶς,
ἀλλὰ πῶς πολὺ σὲ θερμοκήπιον μέσα ἡ ζέστα ποῦ
ἀγκαλιάζει ἡδονικὰ κάποιον σπάνιον καὶ ζωτικὸν λου-
λοῦδιον, σὰν πῶς πολὺ μᾶς τέχνης παρὰ τῆς φύσης
βλαστάρια, ζοῦνε καὶ μιλοῦνε, αἰσθάνονται καὶ πά-
σχουν, ἀστράφτουνε καὶ σβέννουν τὰ πρόσωπα ποῦ
μᾶς τὰ φέρνει στὸ εἶναι, ἢ, ἂν θέλετε, τὰ νευρό-
σπαστα ποῦ παίζει στὰ χέρια τοῦ ὁ νέος τεχνίτης.